

Nyhetsblad

BUS - Barn i utsatta
situationer

Nr 32 • 10 juni 2015

Ett nätverk för barnforskare

BUSbladet som summerar i kortformat de senaste nyheterna, rapporterna och aktiviteterna inom området Barn i Utsatta Situationer kommer nu att ges ut igen. För att läsa tidigare BUSblad eller anmäla dig för prenumeration, gå in på

<http://www.mdh.se/hvv/forskning/halsavalfard/icu/busbladet-1.15951>

Nyheter

Barns rättigheter som lag

Regeringen vill göra barnkonventionen till svensk lag. Det pågår en utredning som tillsattes i mars 2013 och som förlängts. Den skall i sin helhet redovisas senast 28 februari 2016 (Dir. 2015:17). Utredaren skall förutom lagförslaget

- belysa vilka principer som kan bli aktuella vid en eventuell konflikt mellan barnkonventionens bestämmelser och svensk lagstiftning, samt hur barnkonventionens bestämmelser kan få genomslag vid en sådan konflikt,
- belysa vilken vägledning som kan behövas för uttolkning av konventionen, och
- lyfta fram vilka åtgärder i övrigt som kan behöva vidtas vid en inkorporering av barnkonventionen.

För vidare läsning se:

<http://www.regeringen.se/contentassets/a1e94aa8f20e4deb8a3eadb0d894bbf4/tillaggsdirektiv-till-barnrattighetsutredningen-s-201308>

Barnombudsmannen vill förbjuda aga i skolan

Barnombudsmannen vill att förbudet mot aga återinförs i skollagen. Detta krav lyftes ut ur skollagen 1985 eftersom det då ansågs tillräckligt att hänvisa till Föräldrabalken och Regeringsformen.

Ett återinfört förbud mot aga i Skollagen skulle, enligt Barnombudsmannen, ge ett bättre skydd mot våld för eleverna. Det skulle även ge ett tydligt besked till lärarna om att våld bara kan användas i nödvärnssituationer. Ett förbud skulle även ge ett extra skydd till elever med särskilda behov som är mer utsatta för våld och kränkande behandling från vuxna i skolan.

För ytterligare läsning se:

<http://www.spsm.se/sv/Om-webbplatsen/Nyhetsarkiv/n/Barnombudsmannen-vill-forbjuda-aga-i-skolan/>
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6129172>

Minoritetsspråkens ställning stärks

De fem officiella minoritetsspråken i Sverige; finska, samiska, meänkieli, romani chib och jiddisch ska få en starkare ställning inom den svenska skolan. Det ska bli lättare för barn och ungdomar att läsa något av minoritetsspråken inom ramen för skolans hemspråksundervisning. Det ska även bli möjligt att läsa språken på nybörjarnivå, detta för att språket ska ha en möjlighet att återupptas i de familjer där språket gått förlorat. Förändringen börjar gälla 1 juli i år, då såväl skollagen som kursplanen för de fem minoritetsspråken ändras. Det svenska teckenspråket är inte med i förslaget, eftersom det trots sin

Nyhetsbladet Bus – Barn i utsatta situationer ges ut av Nätverket för socialt arbete med Barn i Utsatta Situationer – BUS, Mälardalens högskola. Nätverket är rikstäckande med syftet att främja och samordna vetenskapliga insatser inom området barn i socialt utsatta situationer.

Ansvarig utgivare: Elinor Brunnberg | **Prenumeration:** Kim Talman

Telefon: 016-15 34 94 | **Telefon:** 016-15 32 57

E-mail: elinor.brunnberg@mdh.se | **E-mail:** kim.talman@mdh.se

ställning inte räknas som ett minoritetsspråk enligt lag.

För vidare läsning se:

<http://www.skolverket.se/om-skolverket/press/pressmeddelanden/2015/minoritetssprak-starks-i-skolan-1.233135>
<http://www.funkaportalen.se/Reportage/Livsstil-Relationer/Kultur/Teckensprak---ett-av-vara-minoritetssprak/>

Större barngrupper och minskad personaltäthet

De senaste tio åren har den genomsnittliga barngruppen på fritids vuxit från 31 till drygt 41 barn. Samtidigt har personaltätheten minskat och andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning blivit lägre. Generellt är läget sämre i de fristående fritidshemmen jämfört med de kommunala. Skolverket uppger sig vara mycket oroad över utvecklingen på landets fritidshem.

För vidare läsning, se:

<http://www.skolverket.se/om-skolverket/press/pressmeddelanden/2015/utvecklingen-i-fritidshemmen-maste-vandas-1.233371>

Inlästa skolböcker via app

Alla elever i Upplands Väsby kommun har nu tillgång till skolböcker i ljudform via en app. Böckerna kan laddas ner och läsas när som helst, vilket ökar flexibiliteten för elevens lärande. Appen ger extra stöd i inläringen och kan vara särskilt bra för elever med läs- och skrivsvårigheter eller de vars vårdnadshavare har annat språk än svenska.

Läs mer på:

<http://www.funkaportalen.se/Reportage/Utbildning-arbete/Stod-i-grundskolan/Skolbocker-via-app-i-Upplands-Vasby-kommun/>

Stor variation i kompetens för barnutredningar

I Socialstyrelsens öppna jämförelser av den sociala barn- och ungdomsvården framkommer stor variation i utbildning och kompetens för handläggare som utreder barn och unga. Drygt två tredjedelar av handläggarna uppfyller kriteriet att ha socionomutbildning och minst tre års erfarenhet av barnutredningar. Det finns dock stora skillnader, speciellt i storstadsregionerna och i större kommuner. I Stockholmsområdet exempelvis i Spånga Tensta uppfyller endast 17 procent av

handläggarna kriteriet medan det på Östermalm är 100 procent av handläggarna som har socionomutbildning och minst tre års arbetslivserfarenhet.

För vidare läsning, se:

<http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2015/april/ojamenkmpetenshosbarnutredare>

F-varningar utdelas utan anpassning

Lärare på högstadiet och gymnasiet delar ofta ut F-varningar, alltså en varning om att eleven riskerar att inte klara ett ämne eller en kurs. Detta görs ofta utan att först titta på elevens specifika behov och anpassa arbetsuppgifter utifrån dessa, trots att skollagen säger att en F-varning bör följas av individuella anpassningar. Läs mer på:

<http://www.spsm.se/sv/Om-webbplatsen/Nyhetsarkiv/n/Elever-med-funktionsnedsattningar-hamnar-i-klam/>

Förändrad anmälningsplikt för Barnombudsmannen

I ett nytt lagförslag, som föreslås träda i kraft 1 april 2016, ska Barnombudsmannen få samma anmälningskyldighet som sociala myndigheter om det finns misstankar om att ett barn far illa. I dagsläget kan Barnombudsmannen välja att göra en anmälan men har ingen skyldighet att göra det. I lagförslaget föreslås också att Barnombudsmannen ska kunna lämna uppgifter av betydelse till tillsynsmyndigheter, detta för att säkerställa att barn som placerats i familjehem eller tvångsvård får sina rättigheter tillgodosedda. Läs mer på:

<http://www.regeringen.se/sb/d/19791/a/258325>

Gratis glasögon för barn

Regeringen föreslår en ändring i Hälso- och sjukvårdslagen från den första januari 2016 som innebär att barn och ungdomar mellan åtta och 19 år ska få gratis glasögon oavsett bostadsort, ekonomisk situation eller funktionsförmåga. Läs mer på:

<http://www.regeringen.se/sb/d/19791/a/258759>

Rapporter

Antologi om barns rättigheter

Rights of children in the Nordic welfare states: conceptual and empirical enquiries med Gro Helledatter Jacobsen som redaktör är en antologi om barns rättigheter inom olika områden i de nordiska välfärdsstaterna. Särskilt fokus är på möten med barn. Antologin har svenska och danska

författare och är utgiven av Århus University Press/ NSU Press.

Rapport om barnfattigdom i Belgien

I rapporten *Synthesis Report: Children First – pilot local consultation platforms on child poverty* av András Gábos och Marianna Kopasz framkommer att barn är de främsta offren för fattigdom och att regeringen tillsammans med frivilligorganisationer måste göra mer för att motarbeta barnfattigdom. Rapporten ges ut av EU-kommissionen och finns att läsa på:

http://www.eurochild.org/news/news-details/article/synthesis-report-children-first-pilot-local-consultation-platforms-on-child-po-verty/?tx_news_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx_news_pi1%5Baction%5D=detail&cHash=b624534a52f874043cbb0a2de5c968f1

Etik i forskning med barn

Ethical Research Involving Children är en rapport från ett globalt projekt med samma namn. Projektets syfte har varit att garantera barns värdighet och rättigheter när de deltagit i olika forskningsprojekt. Rapporten finns på engelska, franska och spanska. Ladda ner på:

<http://www.unicef-irc.org/publications/706>

Familje- och föräldrastöd i ett globalt perspektiv

Mary Daly har skrivit boken *Parenting and Family Support: Policy and Provision in a Global Context* som handlar om familjers, föräldrars och vårdnadshavares stora påverkan på barns utveckling. Hon jämför familje- och föräldrastöd i en rad olika länder, däribland Sverige, och pekar på de vinster och brister som finns i de olika systemen. Ladda ner på:

<http://www.unicef-irc.org/publications/770>

Hur utvecklas ojämlikhet

I rapporten *How Inequality Develops Through Childhood* diskuteras hur ojämlikhet, såväl i hemmet som i samhället, negativt kan påverka barns utveckling. Ladda ner på:

<http://www.unicef-irc.org/publications/769>

Skolforsk

Vetenskapsrådet genomförde under 2014 projektet *Skolforsk*. Projektets huvudsyfte var att kartlägga befintlig utbildningsvetenskaplig forskning. Nu lanseras forskningsöversikter och rapporter från projektet.

I forskningsöversikten *Vilka stödinsatser främjar uppfyllelse av kunskapsmål för elever i svårigheter?* har Lena Almqvist, Johan Malmqvist och Claes Nilholm granskat fem olika arbetssätt som är generella pedagogiska stödinsatser för elever i svårigheter. Ladda ner på:

<https://publikationer.vr.se/produkt/tre-forskningsoversikter-inom-området-specialpedagogikinkludering/>

I den systematiska forskningsöversikten *Den sociala situationen för barn och elever i svårigheter som undervisas i reguljära klasser och förskolegrupper* visar Kerstin Göransson och Claes Nilholm att elever i svårigheter (Eis) som grupp riskerar att ha en något sämre social situation än andra elever samtidigt som de inte förfaller ha en marginaliserad eller stigmatiserad roll. Ladda ner på:

<https://publikationer.vr.se/produkt/tre-forskningsoversikter-inom-området-specialpedagogikinkludering/>

Förskola tidig intervention fokuserar på optimal utveckling för barn i förskolan genom delaktighet i de dagliga aktiviteterna och en jämn balans mellan barnstyrda och vuxenstyrda aktiviteter. Ladda ner på <https://publikationer.vr.se/produkt/forskola-tidig-intervention/>

Kunskapsöversikt om läs- och skrivundervisning för yngre elever visar att systematisk undervisning om samband mellan bokstäver, språkljud och talade ord har en positiv effekt på barns läsutveckling. Ladda ner från

<https://publikationer.vr.se/produkt/kunskapsoversikt-om-las-och-skrivundervisning-for-yngre-elever/>

Barn i familjer med missbruk

Rapporten *Stuprör, hängrännor och rännkrokar* är skriven av Karin Alexandersson och Kari Jess. I rapporten jämförs kommunerna Borlänge, Göteborg stadsdelen Linné-Majorna, Sandviken, Tyresö och Umeå och deras arbete för att samordna ärenden berör barn och vuxna i familjer med missbruk eller

riskbruk. Rapporten visar på flera problem med samordningen. Laddas ner på:

<http://www.anhoriga.se/anhorigomraden/barn-som-anhoriga/dokument/rapporter/>

Kunskapsunderlag för pedagoger om barn och elever med medfödda skador av alkohol är en rapport skriven av Jenny Rangmar. I rapporten diskuteras bland annat likheter och skillnader mellan FASD (fetalt alkoholsyndrom) och ADHD. Laddas ner på: http://www.anhoriga.se/Global/BSA/Dokument/Rapporter_kunskaps%c3%b6versikter/Webb_Fasd-pedagoger.pdf

Nyutkomna avhandlingar

Att göra literacy online och offline: Digitala medier i barns kamratkulturer

Anna Lindqvist Bergander, Uppsala universitet

<http://uu.diva->

[por-](http://uu.diva-)

[tal.org/smash/record.jsf?aq2=%5B%5B%5D%5D&c=7&af=%5B%5D&searchType=LIST_LATEST&query=&language=sv&pid=diva2%3A807202&aq=%5B%5B%5D%5D&sf=all&aqe=%5B%5D&sortOrder=author_sort_asc&onlyFullText=false&noOfRows=50&dswid=5612](http://uu.diva-)

Tonårsflickor berättar om att vara eller inte vara i behov av särskilt stöd: En longitudinell fallstudie

Barbro Johansson, Stockholms universitet

<http://www.skolporten.se/forskning/avhandling/tonarsflickor-berattar-om-att-vara-eller-inte-vara-i-behov-av-sarskilt-stod-en-longitudinell-fallstudie/>

Memory and communication in typically developing infants and children with Autism Spectrum Disorder: Behavioral and electrophysiological indices

Emelie Nordqvist, Linköpings universitet

<http://liu.diva->

[por-](http://liu.diva-)

[tal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A803175&dswid=-9004](http://liu.diva-)

Measuring peer victimization and school leadership. A study of definitions, measurement methods and associations with psychosomatic health

Lisa Hellström, Karlstads universitet

<http://www.skolporten.se/forskning/avhandling/measuring-peer-victimization-and-school-leadership-a-study-of-definitions-measurement-methods-and-associations-with-psychosomatic-health/>

[study-of-definitions-measurement-methods-and-associations-with-psychosomatic-health/](http://www.skolporten.se/forskning/avhandling/self-and-other-socio-emotional-aspects-of-development-in-children-with-language-impairment/)

Self and Other. Socio-emotional Aspects of Development in Children with Language Impairment.

Päivikki Aarne, Karolinska Institutet

<http://www.skolporten.se/forskning/avhandling/self-and-other-socio-emotional-aspects-of-development-in-children-with-language-impairment/>

Current changes in the occurrence of Autism Spectrum Disorders in Stockholm

Selma Idring Nordström, Karolinska Institutet

<http://publications.ki.se/xmlui/handle/10616/44512>

Forskningsanslag

Jerringfondens forskningsanslag

Jerringfonden tar emot ansökningar om forskningsanslag till forskning om barn och ungdomar med särskilda behov. Sista ansökningsdag är 20 september. Mer information finns på:

<http://www.jerringfonden.org/sok-bidrag/forskningsbidrag>

Fyra stipendier från EU-kommissionen

EU-kommissionen utlyser forskningsstipendier inom fyra områden:

- *Samhällsskydd och återhämtning efter katastrofer, även anpassning till klimatförändringar*
- *Kampen mot terrorism och brottslighet*
- *Gränsskydd och yttre säkerhet samt*
- *Digital säkerhet, cybersäkerhet, tillit och privatliv*

Sista ansökningsdag är 27 augusti.

Mer information finns på:

http://ec.europa.eu/rea/about_us/news/2015_03_26_news_en.htm

EUs planeringsstipendium 2015

Stipendiet är avsett för de som ämnar bedriva forskning inom projektet Horisont 2020. Stipendiet har tre huvudområden: vetenskap i toppklass (t.ex. ERC eller Marie Skodlowska-Curie-programmet), industriellt ledarskap och samhällsförändring. Mer information finns på:

<http://www.forte.se/en/Calls-for-proposals/2015/EU-planning-grant-2014/>

Försäkringskassans forskningsmedel

Forskningsmedlet är ett projektbidrag på 8,9 miljoner kronor för 2015 och avser forskning inom tre av socialförsäkringens områden:

- Åtgärder för att förebygga sjukfrånvaro
- Funktionsnedsättning och innanförskap
- Ekonomiskt utsatta barnhushåll.

Ansökan görs senast 31 augusti 2015 kl. 16.

Mer information finns på:

http://www.forsakringskassan.se/omfk/forskning/utlysning_medel_socialforsakringen/!ut/p/a1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfGjzOKNDQ0MLJ0MHQ38LYxcDDzDLDzCQrzcjA18DYAKIoEKDHAARwOwfgsjA18nkH6LYAMLA09LD0tXN0sjd5dQc6h-PAoI2B-uHwVWgs8FeN3ga0RAAdANfh75uan6BbmhEQaZAekAq72rpw!!/dl5/d5/L2dBIS9nQSEh/

Konferenser

CATS - Children as Actors in Transforming Society

För tredje gången anordnas en världskongress för barn och unga alla åldrar med deltagare från hela världen. Årets tema är *Children and Adults - Partners for Change?* Kongressen genomförs i Schweiz den : 27 juli - 2 augusti.

För mer information och registrering:

<http://nordnas.en.vardskongress//catsconference.com>

Artikel från förra årets CATS. Finns på:

<http://aygrt.isrj.org/UploadedData/5441.pdf>

Nordiska Barnavårdskonferensen 2015.

I år anordnas den nordiska barnavårdskonferensen i Åbo. Konferensens tema är "Barnets bästa" och hålls 26-28 augusti. Sista anmälningdag är 12 augusti.

För mer information och registrering:

<http://www.nordiskabarnavardskongressen.org/sv>